

Фестывальны рух у Беларусі

Беларусь — заповітны край са слаўтай і багатай гісторыяй, культурнымі традыцыямі і асаблівымі адносінамі да сваёй спадчыны. 1990-я гады сталі пераломным этапам не толькі ў эканамічным, палітычным, але і культурным развіцці нашай краіны. У гэты перыяд пачаўся працэс абнаўлення фестывальнай дзейнасці. Адбылося пашырэнне культурных меж, актывізавалася культурнае ўзаемадзеянне з краінамі Заходняй Еўропы, стала магчымым правядзенне міжнародных фестывальных мерапрыемстваў і выезд беларускіх калектываў на міжнародныя імпрэзы. Фестывальная дзейнасць пачала разглядацца ў якасці перспектыўнага напрамку развіцця дзяржаўнай культурнай палітыкі, якая каардынуецца Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь. У мэтах упарадкавання практыкі арганізацыі і правядзення фестывальных мерапрыемстваў, выпрацоўкі адзіных сістэмных падыходаў, узгаднення іх з міжнароднымі стандартамі была прынята пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 18 красавіка 2006 г. № 521 «Аб зацвярджэнні Палажэння аб парадку арганізацыі і правядзення фестываляў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, якія фінансуюцца з рэспубліканскага і (або) мясцовых бюджэтаў». Асноўнымі задачамі фестываляў з'яўляюцца павышэнне ўзроўню выканальніцкага майстэрства і сцэнічнай культуры аматырскіх калектываў, індыўідуальных выканаўцаў, стварэнне ўмоў для самарэалізацыі і актываўнага адпачынку людзей, пашырэнне і ўмацаванне творчых кантактаў паміж калектывамі, актывізацыя дзейнасці ўстаноў культуры краіны.

Кожны год у Беларусі праводзіцца шмат цікавых, яркіх, запамінальных фестываляў — міжнародных, рэспубліканскіх, абласных, гарадскіх, раённых. Яны ўспрымаюцца сёння як масавыя святы, дзе адбываецца паказ дасягненняў у розных галінах музыкі, тэатра, кіно, эстрады, іншых відах мастацтва. Многія фестывалі сталі брэндамі і маюць уплыў на розныя сферы жыцця — культуру, эканоміку, палітыку, прыватны бізнес. Яны развіваюць міжнародныя сувязі, што вельмі важна для краіны. Кожны фестываль — з'ява ў культуры, рэгіянальная адметнасць. Такія мерапрыемствы адлюстроўваюць традыцыі і сучаснасць, даюць магчымасць людзям праявіць сябе ў творчасці. Краіна стала адным з цэнтраў сусветнага фестывальнага руху, які дае штуршок не толькі да творчасці, але і ўвогуле да ўдасканалення майстэрства, дае магчымасць перагледзець чужы вопыт і назапаша-

ШАШЭНЬКА Наталля Алегаўна —
вядучы бібліёграф
Нацыянальнай бібліятэкі
Беларусі

ны свой. Фестывалі маюць багатую жанравую разнастайнасць: **музычнага мастацтва** — фестываль камернай музыкі «Музы Нясвіжа», Міжнародны фестываль класічнай музыкі «Студзеньскія музычныя вечы-

ры» (Брэст), Міжнародны фестываль харэаграфічнага мастацтва «Сожскі карагод» (Гомель), Міжнародны фестываль праваслаўных песнапенняў «Каложскі благавест» (Гродна); **тэатральнага мастацтва** — Міжнародны тэатральны фестываль «Белая вежа» (Брэст), Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама» (Мінск), Міжнародны фестываль студэнцкіх тэатраў «Тэатральны куфар» (Мінск), Міжнародны маладзёжны тэатральны фестываль «М.@rt.кантакт» (Магілёў), Міжнародны фестываль «Славянскія тэатральныя сустрэчы» (Гомель); **Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад»**; **паэтычныя** — фестываль рускай паэзіі ў Рэспубліцы Беларусь (Брэст); **мастацкія** — Усебеларускі фестываль народнага мастацтва «Беларусь — мая песня» (Віцебск), Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» і інш. Характэрнай для Беларусі асаблівасцю

стала перамяшчэнне акцэнтаў фестывальнай актыўнасці з цэнтра на перыферыю. Многія рэспубліканскія фестывальныя праекты пачалі праводзіцца ў раённых гарадах. Большасць фестываляў народнай творчасці ўзнікла там, дзе гістарычна было *сфарміравана адпаведнае сацыякультурнае асяроддзе*. Такія рэспубліканскія фестывальныя акцыі, як «Дажынкi», Дзень беларускага пісьменства і друку, музычныя святы ў Полацку, Заслаўі, Нясвіжы, Міры, Тураве, з'яўляюцца састаўной часткай дзяржаўнай праграмы адраджэння малых гарадоў Беларусі. Роля фестывальнага руху неацэнная ў развіцці і ўдасканаленні творчага патэнцыялу нацыянальнай культуры, далучэнні насельніцтва да яе лепшых узораў, пашырэнні прэстыжу нашай дзяржавы і творчых узаемасувязей паміж рэгіёнамі, абласцямі, іншымі краінамі.

Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску»

З сучасных фестываляў, што праводзяцца ў нашай краіне, асабліва роля належыць Міжнароднаму фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску». Кожны год у ліпені старажытны беларускі горад збірае яго гасцей і ўдзельнікаў. У 1992 годзе стартаваў першы фестываль «Славянскі базар», але

менавіта назва «Славянскі базар у Віцебску», што ўжываецца з 1998 года, надала важнейшаму культурнаму мерапрыемству ў нашай краіне больш глыбокі сэнс. Арганізатары першых фестываляў ставілі перад сабой даволі сціплыя задачы — прадэманстраваць песенную творчасць славянскіх краін, зацікавіць віцебскага глядача. Аднак мерапрыемства набыло статус вялікага культурнага міждзяржаўнага праекта: у фестывалі ўдзельнічаюць артысты з Беларусі, Расіі, Украіны, ЗША, Канады, Аўстрыі, Польшчы і інш. Эмблемай фестывалю стаў палявы васілёк на нотным стане, стылізаваны пад мікрафон, які аб'ядноўвае яркія кветкі самабытных культур народаў свету ў святочны вянок лета і сарвае людзей пачуццямі дружбы, радасцю творчасці. Галоўнай сцэнічнай пляцоўкай з'яўляецца Летні амфітэатр, дзе праходзяць цэнтральныя падзеі, зіхацяць таленты і загараюцца новыя зоркі. Сюды прыязджаюць, каб лепш пазнаць культуру іншых народаў і прыўнесці ў шматкаляровую палітру міжнароднага свята новыя колеры. Міжнародны фестываль мастацтваў — буйнейшы культуралагічны праект Беларусі і Расіі. З 1995 года ён знаходзіцца пад патранатам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. У 1993 годзе фестываль стаў членам Міжнароднай федэрацыі фестывальных арганізацый (FIDOF). У 2001 годзе «Славянскі базар у Віцебску» быў прызнаны FIDOF лепшым фестывалем 2000 года. У 2005 годзе ў яго рамках прайшла 39-я Асамблея FIDOF. Гэта стала сведчаннем як прызнання нашай краіны на міжнароднай арэне, так і самай высокай ацэнкі яе

дзяржаўнай палітыкі ў галіне культуры і мастацтва. Важнай культурнай і палітычнай падзеяй фестывалю з'яўляецца дзень Саюзнай дзяржавы. Пастаянны камітэт Саюзнай дзяржавы ў 2004 годзе заснаваў спецыяльныя дыпломы і прызы «За творчае ўвасабленне ідэй дружбы народаў Беларусі і Расіі», якімі ўзнагароджваюцца выдатныя майстры мастацтваў. З 2003 года ўручаецца спецыяльная прэмія імя У. Мулявіна «За лепшае ўвасабленне нацыянальнай тэмы, высокае выканальніцкае майстэрства». На тэрыторыі Летняга амфітэатра была закладзена «Алея зорак» — алея лаўрэатаў спецыяльнай узнагароды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення», зацверджанай у 2005 годзе.

На «Славянскім базары ў Віцебску» праводзяцца Міжнародны конкурс выканаўцаў эстраднай песні, Міжнародны дзіцячы музычны конкурс, дні нацыянальных культур, «Тэатральныя сустрэчы», свята горада і кірмаш народных рамёстваў. Адметнасць фестывалю ў тым, што ён не толькі знаёміць з лепшымі прафесійнымі выканаўцамі з многіх краін, але і адкрывае маладыя таленты. Асноўнай інтрыгай з'яўляецца конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. У прадстаўнікоў з розных краін свету ёсць магчымасць раскрыць свой талент на вялікай сцэне. Удзельнікамі былі выканаўцы не толькі з Беларусі, Расіі і Украіны, але і Германіі, Ізраіля, Аргенціны, Італіі, Кіпра, Мальты, Непала, Турцыі, ЗША, Францыі і інш. Галоўнае, што незалежна ад вынікаў спаборніцтва яны надоўга захоўваюць у сэрцах агульны пазітыўны, свя-

точны настрой. Асаблівай увагі заслугоўвае Міжнародны дзіцячы музычны конкурс, дзе прымаюць удзел юныя таленты з Беларусі, Расіі, Украіны, іншых дзяржаў Еўропы, краін Азіі і Афрыкі. Многія выканаўцы, якія ўдзельнічалі ў свой час у конкурсе, сталі прафесійнымі артыстамі, але віцебская сцена засталася для іх самай шчаслівай.

Фестываль уражае сваёй маштабнасцю, багатай і разнастайнай праграмай. Пад віцебскім небам гучыць не толькі сучасная музыка розных народаў, найперш беларускага, рускага і ўкраінскага, але і ладзяцца фальклорныя фэсты з конкурсамі народных рамёстваў і промыслаў. Штогод праводзяцца мастацкія вернісажы. Пастаянную прапіску на фестывалі атрымалі фальклор і тэатральнае мастацтва, харэаграфія і кіно, класічная музыка і эстрада, балет і цырк, джас і народная творчасць. Тут праходзяць конкурсы прыгажосці і авангарднай моды, парады духавых аркестраў, Фестываль званаў, лазерныя шоу і феерычныя паказы. Традыцыйна праводзіцца выстаўка «Горад майстроў», у праграме якой значыцца міжнароднае свята кавальскага і ганчарнага мастацтва «Гліна, агонь і майстры», ладзіцца двухдзённы конкурс рэзчыкаў па дрэве, конкурс саломалляцення «Папараць-кветка ў горадзе майстроў». Праходзіць свята традыцыйнай народнай культуры «Славянскія падворкі», што ўключае ў сябе кірмаш рамёстваў, святы нацыянальнай кухні, гульні «Кірмашовы карагод». А самабытнасць гэтым мерапрыемствам надае тое, што іх дапаўняюць выступленні фальклорных калектываў з Беларусі, Расіі,

Украіны, краін Балтыі і інш. За 20 гадоў у віцебскім фестывалі прынялі ўдзел прадстаўнікі амаль 70 краін. Гэта сведчанне таго, што ён набраўся моцы, стаў культурнай падзеяй сусветнага значэння, адным з сімвалаў Беларусі, яе яркай візітнай карткай, міжнародным брэндам, які паспрыяў таму, што Беларусь сёння ўспрымаецца як важны культурны цэнтр славянскага свету.

Звесткі пра фестываль можна знайсці на сайце <http://www.festival.vitebsk.by>.

Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад»

Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад» — найбуйнейшы кінафорум, на які кожны год збіраюцца вядомыя рэжысёры, акцёры, аматары кінамастацтва. Мерапрыемства праводзіцца ў лістападзе па рашэнні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь. Арганізатарамі з'яўляюцца Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт, Нацыянальная дзяржаўная тэлерадыёкампанія Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная кінастудыя «Беларусьфільм», Беларускі саюз кінематаграфістаў. Створаны арганізацыйны камітэт фестывалю ў складзе прадстаўнікоў органаў дзяржаўнага кіравання, зацікаўленых арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў. Зада-

чамі фестывалю з'яўляюцца развіццё і ўмацаванне міжнародных культурных сувязей, паказ дасягненняў нацыянальнага кінамастацтва краін СНД і іншых дзяржаў, устанаўленне творчых кантактаў і абмен вопытам у галіне кіно, тэлебачання, далучэнне глядача да лепшых узораў сусветнага кінематографа. У рамках мерапрыемства праводзіцца конкурс фільмаў, якія ацэньвае Міжнароднае журы кінематаграфістаў. У яго ўваходзяць вядомыя дзеячы айчыннага і замежнага кінематографа, журы кінапрэсы ў складзе кінакрытыкаў, журналістаў, іншых прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі, журы глядачоў. На кінафестывалі ў Мінску можна ўбачыць толькі лепшае кіно — фільмы-ўдзельнікі і прызёры самых прэстыжных кінафестывалаў свету. У конкурсе маладога кіно прадстаўлены дэбютныя работы аўтараў, якія ўжо заваявалі прызнанне прафесіяналаў і глядачоў. Міжнароднае журы кінематаграфістаў вызначае пераможцаў і ўручае самыя ганаровыя ўзнагароды фестывалю — Гран-пры «Золата Лістапада» (намінацыя «За лепшы фільм»), «Серабро Лістапада» (намінацыя «Фільм як з'ява мастацтва»), прысуджае Міжнароднае журы кінапрэсы), «Бронза Лістапада» (прыз сімпатыі глядачоў за лепшы ігры фільм). Таксама яно прымае рашэнне аб узнагароджанні ўдзельнікаў фестывалю па наступных намінацыях: «За лепшую рэжысёрскую работу», «За лепшае выкананне мужчынскай ролі», «За лепшае выкананне жаночай ролі», «За лепшую аператарскую работу імя заслужанага дзеяча мастацтваў Рэспублікі Беларусь, кінааператара, кінарэжысёра

Юрыя Марухіна», «За лепшы дэбют у кіно імя народнага артыста СССР, кінарэжысёра Віктара Турава». Акрамя гэтага, Міжнароднае журы мае права пры неабходнасці заснаваць іншыя намінацыі. Журы кінапрэсы прымае рашэнне аб узнагароджанні ўдзельнікаў фестывалю па асобных намінацыях. Органы дзяржаўнага кіравання, іншыя юрыдычныя і фізічныя асобы па ўзгадненні з аргкамітэтам могуць засноўваць спецыяльныя прызы для ўзнагароджання фільмаў і мерапрыемстваў фестывалю. Прэстыжныя ўзнагароды ўручаюцца ў конкурсах дакументальнага кіно, фільмаў для дзіцячай і юнацкай аўдыторыі «Лістападзік». Заснаваны таксама прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнкі «За гуманізм і духоўнасць у кіно».

Першапачаткова «Лістапад» прадугледжваўся як кінафорум краін СНД і Балтыі. Адбіраліся, як правіла, карціны, якія па тых або іншых прычынах не траплялі ў шырокі пракат, але ілюстравалі культуру той ці іншай краіны. Менавіта ў такой якасці мерапрыемства ўпершыню паўстала перад грамадскасцю ў лістападзе 1994 года. Да 2002 года называлася Міжнародным кінафестывалем краін СНД і краін Балтыі. З цягам часу кінафестываль пашыраўся, заваёўваў аўтарытэт. У 2001 годзе ўпершыню ўрачыстае адкрыццё «Лістапада» прайшло на галоўнай канцэртнай пляцоўцы краіны — у Палацы Рэспублікі, што пасля стала добрай традыцыяй. У 2010 годзе фестываль паўстаў перад гледачамі ў абноўленым фармаце. Яго праграму склалі асноўны конкурс ігравага кіно (12 фільмаў), кон-

курс маладога кіно (9 дэбютных фільмаў рэжысёраў з усяго свету, у тым ліку ўпершыню з Індыі, Перу, Венесуэлы, Іспаніі, Уругвая), конкурсны паказ неігравых фільмаў (20 карцін), конкурс маладога неігравага кіно (12 карцін). Адметнай асаблівасцю XVII Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» з'яўлялася тое, што яго пераможца вызначыла прафесійнае журы, а не гледачы, як гэта было ў папярэднія гады. Арганізатары мерапрыемства аргументавалі новаўвядзенне тым, што гледачы не могуць паглядзець усе конкурсныя фільмы, у лепшым выпадку яны пазнаёмяцца з 30 % кінастужак, а гэта ўжо неаб'ектыўна. У 2011 годзе кінафестываль упершыню прайшоў у новым статусе. Міжнародная федэрацыя асацыяцый кінапрадзюсараў (FIAPF) прадставіла «Лістападу» часовае акрэдытаванне FIAPF. Гэты статус дасць магчымасць па заканчэнні двух гадоў выпрабавальнага тэрміну ўстаць у адзін шэраг з найбольш прэстыжнымі сусветнымі кінафорумами, сярод якіх — Берлінскі, Канскі, Венецыянскі, Сан-Себасцьянскі фестывалі. Праграма Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» багатая і ўнікальная. Секцыі ігравага і дакументальнага кіно прадстаўляюцца ў рамках асноўнага конкурсу і конкурсу маладога кіно, праходзіць конкурс дзіцячага і юнацкага кіно «Лістападзік». Таксама на кінафестывалі праводзяцца пазаконкурсныя і рэтраспектыўныя паказы, сустрэчы, майстар-класы, выставы і вернісажы.

Звесткі пра фестываль можна знайсці на сайце <http://www.listapad.com>.

Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама»

Дзякуючы мастацкаму ўзроўню, маштабу і прафесіяналізму Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама» стаў самай буйной тэатральнай падзеяй. Ён дапамагае вызначыць месца і ролю беларускага тэатра ў жыцці грамадства і дзяржавы; сфармуляваць задачы тэатральнага мастацтва, дзеячаў тэатра, крытыкаў і ўстаноў культуры і мастацтва па далейшым развіцці і ўдасканаленні тэатра на сучасным этапе. Лепшыя фестывальныя спектаклі дазваляюць убачыць рэальныя змены ў тэатральным працэсе, новыя мастацка-пастановачныя рашэнні, вызначыць сваё месца ў агульнай мастацка-культурнай панараме. Галоўнымі задачамі мерапрыемства з'яўляюцца абмен вопытам і збліжэнне нацыянальных тэатральных школ; азнаямленне беларускага гледача з дасягненнямі сусветнага тэатра, выканаўчым майстэрствам, нацыянальнай драматургіяй, сцэнаграфіяй, музычным афармленнем спектакляў; павышэнне ўзроўню тэатральнай крытыкі; прыцягненне ўвагі грамадскасці да праблем мастацтва і культуры ўвогуле; прапаганда тэатральнага мастацтва; садзейнічанне ўстанаўленню творчых сувязяў паміж драматычнымі тэатрамі; падтрымка творчых кантактаў паміж вядучымі акцёрамі, рэжысёрамі, сцэнографамі краін-удзельніц; набыццё вопыту правядзення

шырокамаштабных міжнародных мерапрыемстваў; умацаванне міжнацыянальных культурных сувязяў і сяброўства паміж народамі. У праграму фестывалю ўключаюцца як спектаклі традыцыйнага класічнага кірунку, так і сучасныя эксперыментальныя пастаноўкі. Такі прыцып фарміравання праграмы дае магчымасць убачыць усю палітру сучаснага тэатральнага мастацтва, паказаць найшырэйшы зрэз сучаснага тэатральнага жыцця. Грамадскасць Беларусі атрымала рэдкую магчымасць не толькі пазнаёміцца з самымі перадавымі з'явамі тэатральнай культуры, якія выклікаюць вострую цікавасць і спрэчкі, але і адчуць агульную скіраванасць сусветнага тэатральнага руху, вызначыць месца беларускага тэатра ў гэтым працэсе. Дэвіз фестывалю «Тэатр без меж» адлюстроўвае імкненне арганізатараў даць тэатрам-удзельнікам унікальную магчымасць паказаць спектаклі, розныя па фармаце, жанры, драматургічным матэрыяле і рэжысёрскім рашэнні. Класічны тэатр можа суіснаваць з тэатрам сучасным, мадэрнісцкім, інавацыйным па форме і змесце. Фестываль — гэта адкрытая прастора для абмену вопытам, дыскусій, творчага пошуку, узаемаабмену пастаноўкамі, выканаўцамі і пастановачнымі групамі.

Першы фестываль адбыўся ў Мінску ў 2003 годзе пад назвай I Міжнародны фестываль сучаснага тэатра «Адкрыты фармат». За 18 дзён мінскай публіцы быў прадстаўлены 21 спектакль з 6 краін свету. Праз год мерапрыемства атрымала афіцыйную сучасную назву. Яго арганізатарамі сталі Міністэрства культу-

ры Рэспублікі Беларусь, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт, Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы, Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў, Беларускі саюз літаратурна-мастацкіх крытыкаў. У II Міжнародным фестывалі тэатральнага мастацтва «Панарама» прынялі ўдзел тэатры з 6 краін свету, якія прадставілі 13 спектакляў. III Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама» адбыўся ў 2007 годзе пад дэвізам «Адкрыты фармат», дзе прадэманстравалі сваё майстэрства тэатры з 10 краін свету. На жаль, двухгадовы перапынак негатыўна паўплываў на тэатральны працэс. Былі перарваны многія творчыя, фінансавыя, асабістыя сувязі. Аднак заснавальнікі фестывалю разумелі, што мерапрыемства такога ўзроўню карысна ўсім: рэжысёрам, драматургам, гледачам. У 2009 годзе прайшоў IV Міжнародны фестываль тэатральнага мастацтва «Панарама». Арганізатары запланавалі не толькі паказ спектакляў, але і круглыя сталы, майстар-класы, семінары, лекцыі. Адметнасцямі фестывалю з'яўляліся праект «Тэатр online» і канцэрт эстрадна-музычных ансамбляў, утвораных драматычнымі артыстамі мінскіх тэатраў. На V Міжнародным фестывалі тэатральнага мастацтва «Панарама», што прайшоў у Мінску ў 2011 годзе, былі прадстаўлены лепшыя спектаклі калектываў з Беларусі, Венгрыі, Літвы, Польшчы і Расіі, арганізаваны цікавыя творчыя трэнінгі і майстар-класы для маладога пакалення тэатральных творцаў, сустрэчы з замежнымі ўдзельнікамі мерапрыемства. «Панарама» — цудоўная магчымасць для акцёраў, рэжысёраў, мастакоў і кампазітараў су-

стрэцца, убачыць адзін аднаго ў працы і ацаніць дасягнутае на сцэнічных падмоствах. Запланаваныя майстар-класы, круглыя сталы навукоўцаў, тэатразнаўцаў, крытыкаў, сустрэчы з творцамі ў час прэс-канферэнцый дазваляюць удзельнікам гэтых мерапрыемстваў зазірнуць у творчую лабараторыю кожнага з тэатраў-удзельнікаў, сусветна вядомых майстроў сцэны розных краін.

Звесткі пра фестываль можна знайсці на сайце <http://www.festival-panorama.by/>.

Міжнародны тэатральны фестываль «Белая вежа»

Стала ўжо добрай традыцыяй восенню збіраць у Брэсце прыхільнікаў тэатральнага мастацтва на цудоўнае свята — Міжнародны тэатральны фестываль «Белая вежа». Фестываль з кожным годам набывае значнасць і аўтарытэт у тэатральным свеце, развіваюцца творчыя кантакты, якія спрыяюць пашырэнню яго геаграфіі. «Белая вежа» збірае на свае сцэнічныя пляцоўкі шырокае і вельмі прадстаўнічае кола тэатраў драмы і лялек, выдатных артыстаў і рэжысёраў, драматургаў, да-

следчыкаў сцэнічнай творчасці, знакамітых прадстаўнікоў тэатральнага мастацтва многіх краін свету. Арганізатарамі з'яўляюцца Брэсцкі абласны выканаўчы камітэт, Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы, Беларускі саюз тэатральных дзеячаў. Садзейнічанне развіццю і папулярнасці беларускага тэатральнага мастацтва — асноўная мэта фестывалю. Праводзіцца ён з кастрычніка 1996 года. Назва паходзіць ад вядомай Беларай вежы, што ў Камянцы, на пляцоўцы каля якой некалькі першых гадоў праходзіла адкрыццё фестывалю. У мерапрыемстве прымалі ўдзел тэатры з Беларусі, краін СНД, Балтыі, Заходняй і Усходняй Еўропы і інш. Унікальнасць «Беларай вежы» ў тым, што праграма васьмі фестывальных дзён аб'ядноўвае ўвесь спектр жанраў сучаснага тэатральнага мастацтва. Гэта акадэмічная і сучасная эксперыментальная драма, музычная і рамантычная камедыя, трагедыя, паэтычная п'еса, сучасная пантаміма, этнамузікл, лялечныя спектаклі, шоу марыянэтак, балет, вулічныя прадстаўленні і інш. На фестывалі працуе Міжнародная журы, у склад якога ўваходзяць вядомыя і аўтарытэтныя спецыялісты. Сярод намінацый — «Лепшы спектакль» (Гран-пры), «Лепшая жаночая роля», «Лепшая мужчынская роля», «Лепшы тэатральны эксперымент». Уручаюцца спецыяльныя прызы цэнтра УНІМА (Міжнароднага саюза дзеячаў тэатра лялек пры ЮНЕСКА), спецыяльныя прызы журы фестывалю.

Фестываль стаў буйным навукова-адукацыйным цэнтрам. У яго рамках штогод працуюць майстар-класы, право-

дзяцца навуковыя канферэнцыі і семінары, арганізуюцца выстаўкі і прэзентацыі навуковай літаратуры і драматургіі. Падобныя мерапрыемствы даюць магчымасць прафесійнага абмену і спрыяюць навуковым даследаванням у тэатральнай сферы. У ліку ганаровых гасцей на кожным фестывалі прысутнічаюць тэатральныя прадзюсары і дырэктары іншых міжнародных тэатральных фестывалёў, што дае новыя магчымасці для тэатраў-удзельнікаў. Фестываль у прыгранічным Брэсце, які займае выгаднае геаграфічнае становішча, адкрыў для Еўропы многія імёны і калектывы, чыя творчасць зараз вельмі запатрабавана.

Больш падрабязна пазнаёміцца з інфармацыяй аб фестывалі можна на сайтах www.brestcity.com, <http://www.bresttheatre.info>.

Беларускі міжнародны фестываль тэатраў лялек

Традыцыя праводзіць фестывалі тэатраў лялек у Мінску пачалася ў 1981 годзе, калі прайшло першае падобнае мерапрыемства. З 1990 года фестываль стаў міжнародным і рэгулярна збірае лепшыя тэатры свету ў беларускай сталіцы. Яго арганізатарамі з'яўляюцца Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт, Беларускі дзяржаўны тэатр лялек. Выява Бураціна, які, вызваліўшыся ад апекі лялечніка, лунае ў паветры, — эмбле-

ма фестывалю. Мерапрыемства праходзіць на некалькіх пляцоўках беларускай сталіцы: у Беларускім дзяржаўным тэатры лялек, Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М. Горкага, Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы, Новым драматычным тэатры, касцёле св. Сымона і Алены (тэатральная зала), у Палацы Рэспублікі. Адметнай рысай з'яўляецца паказ спектакляў, якія грунтуюцца на лепшых традыцыях нацыянальных культур краін-удзельніц фестывалю.

Галоўныя задачы фестывалю: фарміраванне сусветнай духоўнай прасторы, садзейнічанне распаўсюджванню адвечных чалавечых і духоўных каштоўнасцей, выхаванне маленькіх глядачоў сродкамі мастацтва. На працягу тыдня мінчане і госці сталіцы могуць пазнаёміцца з лепшымі ўзорамі айчыннага і еўрапейскага лялечнага тэатральнага мастацтва апошніх гадоў. Прадстаўленыя спектаклі прызначаюцца для дзяцей і дарослых. Яны пастаўлены паводле літаратурных твораў ці створаны самімі выканаўцамі. Узровень фестывалю адпавядае патрабаванням Статута УНІМА (Міжнароднага саюза дзеячаў тэатра лялек пры ЮНЕСКА). За своеасаблівае прачытанне класікі, акцёрскія ўдачы, цікавую музыку і сцэнаграфію, ужыванне новых тыпаў лялек, творчае асваенне традыцый беларускага народнага тэатра, вяртанне мастацтва беларускай батлейкі калектывы адзначаюцца прызамі і дыпламамі. У фестывалі ўдзельнічалі калектывы з Расіі, Украіны, Англіі, Бельгіі, Германіі, Літвы, Польшчы, Славеніі, Чэхіі і інш. З пастаноўкамі з'язджаюцца амаль усе айчыныя тэатры лялек. Прадстаўнічы

склад удзельнікаў фестывалю з'яўляецца пацверджаннем высокага аўтарытэту беларускіх майстроў сцэны ў тэатральным свеце.

Міжнародны фестываль сучаснай харэаграфіі (IFMC)

IFMC узнік як першы фестываль танца мадэрн на тэрыторыі былога СССР і па-ранейшаму застаецца адным з самых прэстыжных і паспяховых у галіне сучаснай харэаграфіі ў СНД і Еўропе. Праводзіўся ў Віцебску з 1987 года як Маладзёжны форум брэйк-данса, пазней трансфармаваўся ва Усесаюзны фестываль папулярнага танца «Белы сабака». Большасць удзельнікаў былі з-за мяжы і прадстаўлялі групы, якія пачалі асвойваць мадэрн і іншыя пластычныя інавацыі. З 1992 года фестываль стаў міжнародным і існуе ў яго цяперашнім фармаце. Яго нязменны арганізатар і

мастацкі кіраўнік М. Раманоўская, якая разам са сваімі аднадумцамі стварыла фестываль еўрапейскага ўзроўню. Асноўнымі задачамі мерапрыемства з'яўляюцца папулярызацыя сучаснага танца, абмен творчымі ідэямі і практычным вопытам, фарміраванне розных кірункаў сучаснай харэаграфіі. Сярод першапраходцаў былі пермскі тэатр «Балет Яўгена Панфілава», Тэатр танца А. Кукіна (Санкт-Пецярбург), «Свабодны балет» М. Агрызкава (Масква), Тэатр сучаснага танца В. Поны (Чэлябінск), «Правінцыйныя танцы» Т. Баганавай (Екацярынбург), «Кінетычны тэатр» А. Пепяляева (Масква) і інш. У праграме фестывалю — конкурс сучаснай харэаграфіі, прэм'еры, прэзентацыі, тэарэтычныя і практычныя майстар-класы, прэсканферэнцыі, творчыя сустрэчы. У міжнародным конкурсе прымалі ўдзел лепшыя прафесійныя і аматарскія калектывы сучаснай харэаграфіі з Беларусі, Расіі, Украіны, Малдовы, краін Балтыі, Грузіі, Польшчы, Галандыі, Ізраіля, ЗША, Кітая, Японіі. Тут праходзяць апрабацыі новых ідэй, маладыя харэографы і танцоры пераймаюць замежны вопыт. З часам у беларусаў з'явілася не менш аўтарскіх стыляў, чым на Захадзе. Яны прадстаўлялі і аднаактовыя

балеты, і фрагменты з балетаў, і харэаграфічныя мініяцюры.

Унікальнасць гэтага конкурсу заключаецца ў тым, што ўладальнікам Гран-пры можа стаць не проста выдатны харэаграфічны твор, а менавіта створаны і ўпершыню прадстаўлены ў Віцебску. Міжнароднае журы ўзначальвае В. Елізар'еў, народны артыст СССР і Беларусі. Сёння фестываль мае свае традыцыі, непаўторнае аблічча. Яго імідж і асаблівае месца на «танцавальнай карце свету» вызначаюцца тым, што тут ацэньваецца твор у сукупнасці ўсіх кампанентаў: вобразнага і мастацка-канцэптуальнага рашэнняў, пастановачных прыёмаў і майстэрства выканальніцкай інтэрпрэтацыі, сінтэзу музыкі і харэаграфіі. IFMC не толькі дае пуцёўку ў жыццё крэатыўным памкненням маладых харэографаў, але таксама імкнецца папулярызаваць дасягненні беларускіх майстроў, інтэграваць лепшае ў сусветную танцавальную прастору.

Больш падрабязную інфармацыю пра фестывальны рух Беларусі можна знайсці на старонках дадатка да № 7 штомесячнага бюлетэня «Новыя кнігі: па старонках беларускага друку», які выдаецца Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі.